

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «РУСЛАН ЯКОВЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF RUSLAN YAKOVENKO v. UKRAINE)
Заява № 5425/11

Стислий виклад рішення від 04 червня 2015 року

12. липня 2010 року Білоцерківський міський районний суд Київської області (далі – Білоцерківський суд) визнав заявника винним у вбивстві 12 березня 2006 року трьох тілесних ушкоджень пішу Н.

При призначенні покарання Білоцерківський суд звернув увагу на те, що заявник визнав вину та розкався у вчиненні злочину, і вирішив зарахувати йому в строк відбування покарання час знаходження заявника під вартою у рамках провадження в іншій кримінальній справі. Крім того, Білоцерківський суд також залишив обраний заявником запобіжний захід у вигляді тримання під вартою у слідчому ізоляторі (СІЗО) без змін до набрання вироком законної сили.

15 липня 2010 року строк відбування покарання сплив, після чого заявника та його захисник декілька разів зверталися до адміністрації СІЗО з вимогою негайно звільнити його. Проте у задоволенні їх вимог було відмовлено у зв'язку з тим, що вирок щодо заявника не набрав законної сили.

Після закінчення п'ятидцятиденного строку для оскарження вироку від 12 липня 2010 року і за відсутності будь-яких апеляційних скарг вирок набрав законної сили.

Того ж дня адміністрація СІЗО листом захисника заявника повідомила, що вона не може звільнити заявника з-під варти, доки не буде змінено обраний щодо нього запобіжний захід або вирок не набере законної сили.

Заявника було звільнено лише 29 липня 2010 року, коли СІЗО отримало розпорядження суду про виконання вироку, що набрав законної сили.

У відповідь на скарги захисника заявника щодо звільнення заявника з-під варти і затримкою Державний департамент з питань виконання покарань письмово повідомив, що порушення положень Кримінально-процесуального кодексу України не було.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за пунктом 1 статті 5 Конвенції, що його тримання під вартою з 15 до 29 липня 2010 року було незаконним, а також за статтю 2 Протоколу № 7 до Конвенції, що його фактично було позбавлено права на оскарження вироку у кримінальній справі щодо нього.

При розгляді скарг заявника на незаконне тримання його під вартою Європейський суд видав два чіткі окреслені періоди: після оголошення судом першої інстанції вироку і до набрання ним законної сили (з 15 до 27 липня), та впродовж наступних двох днів, що знадобилися органам влади для завершення усіх організаційних формальностей для звільнення з під-варти заявника, та вирішив розглядати відповідність цих періодів Конвенції окремо.

Розглянувши скарги заявника на незаконність тримання його під вартою протягом першого періоду, Європейський суд не виявив жодних ознак невідповідності вироку Білоцерківського суду від 12 липня 2010 року національному законодавству. Погоджуючись, що для продовження тримання заявника під вартою могли існувати певні підстави, Європейський суд, однак, зауважив, що у вироку національного суду не було жодного обґрунтування з цього приводу. Залишається нез'ясованим, чим національний суд керувався, залишаючи без змін обраний щодо заявника запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, що очевидно виходив за межі строку призначеного покарання у вигляді позбавлення волі.

Стосовно законності тримання заявника під вартою протягом другого періоду Європейський суд зазначив, що, відсилаючись до його практики, адміністративні формальності, пов'язані зі звільненням з-під варти, не можуть виправдати затримку, що перевищує кілька годин, а держави-учасниці Конвенції мають організувати свою правову систему таким чином, щоб їх правоохоронні органи могли дотримуватися зобов'язань щодо уникнення невинуватеного позбавлення свободи. Однак у цій справі національним органам влади здалося, що для організації звільнення заявника з-під варти після набрання вироком законної сили.

Таким чином, Європейський суд дійшов висновку, що тримання заявника під вартою поді строком призначеного йому покарання у вигляді позбавлення волі з 15 до 29 липня 2010 року було невинуватим. Отже, було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції.

Щодо стосуються скарг заявника на позбавлення його права на оскарження вироку, то Європейський суд зазначив, що національний суд вважав за необхідне залишити обраний заявником запобіжний захід у вигляді тримання під вартою без змін для набрання вироком законної сили навіть після того, як строк призначеного цим вироком покарання у вигляді позбавлення волі вже закінчився. Якби заявник вирішив оскаржити вирок, то набрання ним законної сили було б затримано на невизначений строк. Погоджуючись з твердженням заявника, що він скористався реалізацією його права на оскарження була його свобода, Європейський суд дійшов висновку, що було порушення статті 2 Протоколу № 7 до Конвенції.

До цього рішення Європейського суду долано окрему думку судді В.М.Зупанчича

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГО ЛЮСНО

2. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 5 Конвенції;
3. *Постановляє*, що було порушення статті 2 Протоколу № 7 до Конвенції;
4. *Постановляє*, що:

- (а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику наступні суми, які мають бути конвертовані у валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
 - (i) 3 000 (три тисячі) євро відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-яких позатягів, що можуть нараховуватися;
 - (ii) 1 330 (один тисяча триста тридцять) євро компенсації судових та інших витрат та додатково суму будь-яких позатягів, що можуть нараховуватися, які мають бути перераховані на банківський рахунок його представника;
- (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної процентної ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.»

С/Кобалин В.В.